

El barri de Pequín

Aquests records de com era el desaparegut barri de Pequín, situat a la platja, han estat escrits per Antonio Galindo (Barcelona, 1920), que durant la seva infantesa hi va viure, fins que el mar, amb dos grans temporals (1930 i 1932), va engolir les cases del vell Pequín.¹

L'home de Pequín

La barriada de Pequín estava situada entre els barris de la Mina i la Mar Bella. Al nord hi havia el Camp de la Bota, al sud la platja de la Mar Bella, a l'oest els dipòsits de màquines de tren i a l'est el mar. El barri era format principalment per pescadors, com els Calafell, el Peret el Mut, el Chichón, el Pigat, els Nomen i el Félix. Tenien unes quantes barques al seu càrrec, que sortien de matinada i retornaven cap al migdia; alguns dies, carregades de peix, i d'altres, sense haver pescat ni per poder menjar aquell dia.

També hi vivien paletes, mecànics, barbers, venedors de peix i fruita, una que tenia una merceria, un que venia atuells de cuina, etc. Hi havia dues escoles, una de nens i una altra de nenes, una església i un centre moral amb un escenari on es feia funció. La festa major era per Sant Pere, i els nens s'ho passaven d'allò més bé, amb carreres de sacs i altres distraccions.

S'hi formaven colles, més aviat *pan-dilles*. Al meu barri hi havia el Cabreta i els seus germans, i també els germans Romero; al barri de la Mina destacaven els germans Aldea, que eren de la pell del diable. Nosaltres teníem com a capità Paquito Gimeno, fill del que anys més tard va arribar a ser alcalde de Pequín. Érem com germans.

Els «parapetos»

Els «parapetos», o bateries de la costa, s'havien construït a causa de la guerra de Cuba per defensar-nos d'un atac dels americans. El més conegut era un que estava al Camp de la Bota, que tenia un reflector dins, molt potent, que enfocava cap al mar. En tenia cura la família Carrasco. Jo jugava molt amb un dels fills, que era de la meva edat. Hi anava sobretot perquè la seva mare ens donava de berenar. Aquest «parapeto» servia també perquè els militars practiquessin el tir. Anys després va ser utilitzat per afusellar la gent.

Un altre es trobava més cap a Pequín i ens servia als nens per jugar a guerra de pedres, ja que lluitaven els del meu barri contra els de la Mina. Quan el temporal del 1930 es va dur part de Pequín, també va fer el mateix amb la seva bateria, ja que estava feta de sorra i servia com a polvorí. El 1929 s'hi va declarar un incendi i molts del barri vam fugir cap a la Mar Bella; teníem por que no esclatessin els explosius, però es va poder controlar el foc.

El tercer «parapeto» era prop dels banys de la Mar Bella, i era custodiat per un caporal i cinc soldats que tenien cura de quatre canons molt grans, de vint metres de llarg, amb unes boques de mig metre d'ample on els xavals solíem jugar quan no ens veien els soldats. Entre la tanca d'aquest «parapeto» i els tallers del tren hi havia un espai molt ample, on es van aixecar unes quantes barraques. Del quart «parapeto» poc puc dir. Es trobava als banys de Sant Sebastià, però l'Ajuntament, en millorar aquella platja, el va desmantellar.

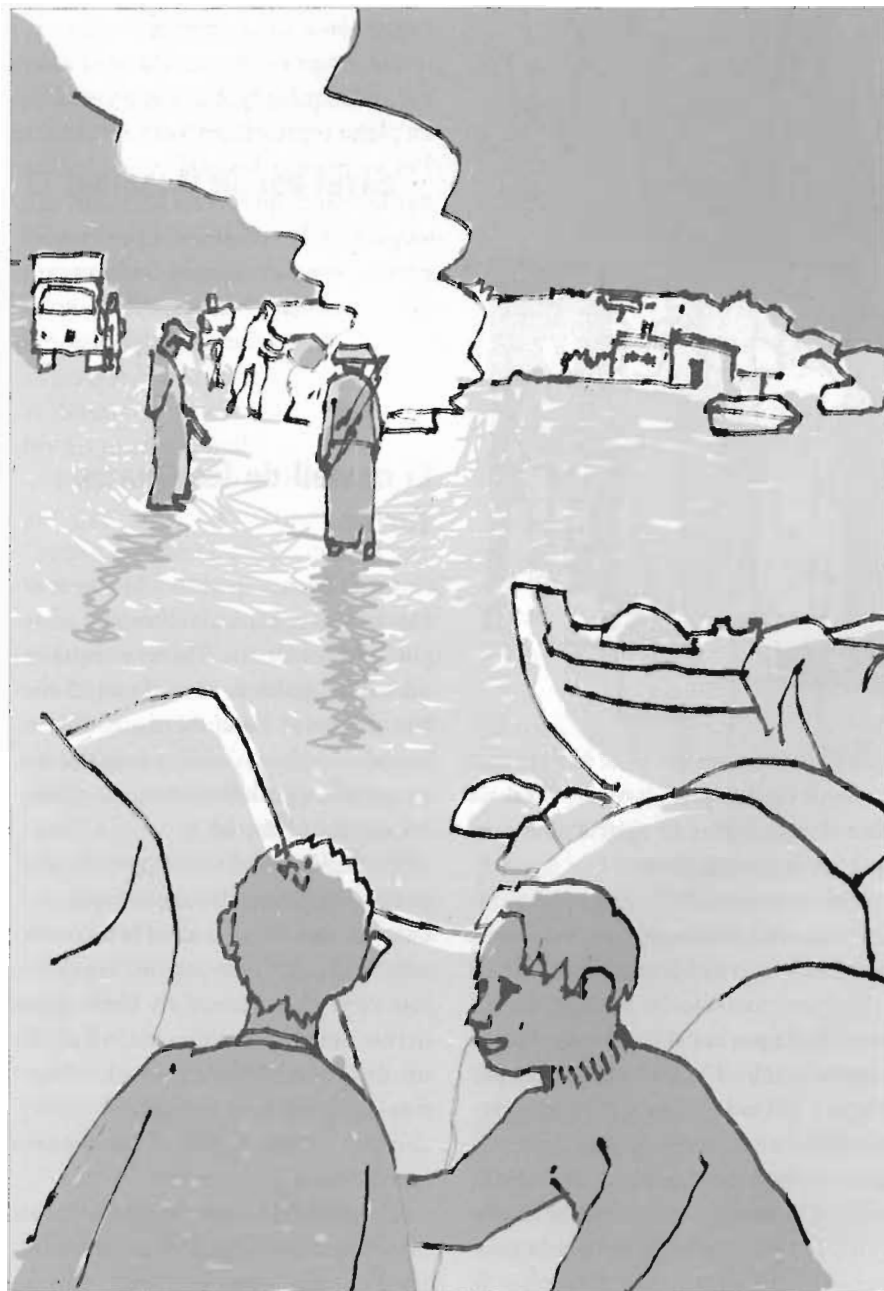
La crema del tabac

Tenia jo 10 anys i estava jugant a la platja amb uns companys quan van arribar quatre camionetes de la guàrdia civil. De cadascuna va baixar una parella de guàrdies. El conductor va aixecar el bolquet i vam veure com descarregaven una gran quantitat de paquets de tabac. Ho van amuntegar i van treure de les camionetes uns bidons de benzina i van calar-hi foc. Nosaltres ens ho miràvem bocabadats. Després de comprovar que el foc no s'apagaria, els guàrdies civils van tornar a pujar a les camionetes i se'n van anar per on havien vingut.

Em vaig adonar que el centre d'aquell infern cremava d'allò més, però no els voltants. Se'm va passar pel cap posar-me un gran sac de xarpillera trencat que hi havia a la vora, anar fins a l'aigua, mullar-lo bé i dirigir-me cap al foc per veure si podia treure algun paquet de tabac. Després de fracassar en un primer intent i ple de por, vaig poder agafar-ne uns quants. Entrant i sortint, i anant de tant en tant al mar per remullar el sac vaig poder treure un bon grapat de paquets i també alguna llauna de picadura. Vaig enviar un amic a buscar el meu pare, perquè s'hi havia anat acostant gent i tenia por que no em prenguessin el que havia pogut recuperar de les flames. Quan va arribar el meu pare va dir que anés a buscar un carretó a casa d'un conegut. Ho vam carregar i vam marxar abans no apareguessin els carrabiners.

El duro de plata

Jo era molt aficionat a anar a la vora del mar, per buscar trossets de plom

o d'algun altre metall. En realitat, tenia la fantasia de trobar-hi algun tresor. Un dia, després d'una tempesta, que era quan el mar es removia i deixava coses a la platja, vaig veure, enganxat a un tros d'argila, un duro de

plata. Cal imaginar que significava aleshores una troballa d'aquesta mena. El meu pare guanyava unes 60 pessetes a la setmana.

La meua mare va agafar el duro com si li hagués tocat la loteria. Hi va posar

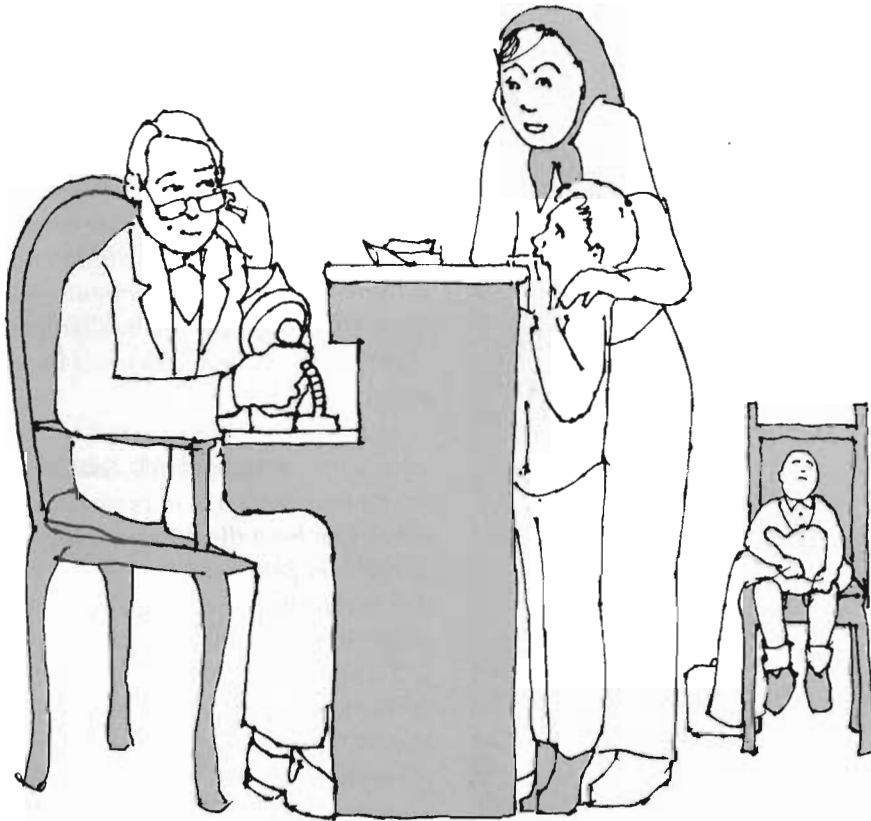
sal i vinagre perquè deien que netejava totes les impureses. El duro estava com una mica picat de tant de temps d'haver estat enganxat a l'argila i no el van voler a cap de les botigues del barri. Una amiga li va aconsellar que l'únic lloc on li canviarien era el Banc d'Espanya.

La meua mare ens va arreglar una mica a mi i al meu germà i ens vam anar a Barcelona a peu, perquè aleshores gastar-se diners en un bitllet de tramvia per anar i tornar a algun lloc costava com un quilo de pa. Seguint la vora del mar vam arribar a la Barceloneta, i després vam enfilar la Via Laietana, on era aleshores el banc d'Espanya. Vam entrar entre garratibats i tímids. Ens vam fer seure. Jo estava com si visqués alguna cosa extraordinària. Era la primera vegada que trepitjava els carrers de Barcelona.

No us podeu imaginar l'alegria de la meua mare quan li contava al meu pare com havia explicat al xicot de la finestreta que ens va atendre la història del duro de plata i com aquest s'havia posat a riure. Sense més ni més, però, l'empleat del banc li va canviar el duro malmès de plata per un altre de bo.

La revetlla de Sant Joan

En aquells temps es feien grans fogueres a la platja quan era nit de revetlla. Hi cremàvem tomaqueres i patateres resseques que anàvem a buscar als camps dels voltants. Amb unes llargues cordes les arrossegàvem fins on teníem el nostre campament general, i ho amuntegàvem fins a la nit de Sant Joan.

ba quedava sense protecció del vent i queia a terra. Alguna mare va marcar amb foc les agulles i quan estàvem en plena representació es va presentar i es va quedar les que va reconèixer per la marca que havia fet. Vam canviar les agulles d'estendre per cromos, però després d'algunes funcions tots els cromos del barri els teníem nosaltres i no sabíem com fer pagar els nois.

El castell de les Quatre Torres

Entre la Mina, Pequín i la Riera d'Horta s'aixecava un vell castell conegut com les Quatre Torres perquè era un edifici quadrat, com d'uns 25 metres de costat i una torre a cada cantonada. Estava prohibit jugar al seu pati, però la prohibició encara ens animava més a anar-hi.

Hi havia un destacament format per uns quinze o vint soldats que procuraven que estigués net i ben conservat. Si ens agafaven jugant, ens encolomaven una escombra i ens feien deixar net el terra del pati. Jo vaig ser un dels que m'hi vaig veure obligat una de les vegades, perquè em van enxampar robant figues d'una figuera que hi havia al pati.

Després del temporal de 1930, que es va emportar el barri, el castell va servir d'església i escola, i quan van fer una església a la Mina, va ser només escola. Al voltant del castell va anar naixent un barri que es va conèixer com el Camp de la Bota. Quan van enderrocar les barraques,² li va arribar el torn al castell. El dia que va començar la seva demolició hi vam anar antics «pe-

El que més recordo són unes immenses palmeres que van sortir del mar després d'una tempesta i que amb molt d'esforç vam poder treure de l'aigua. Les vam posar en un racó perquè durant els mesos d'hivern s'eixuguessin. També em ve al cap que vam agafar les restes d'un petit vaixell, cosa difícil perquè aleshores hi havia poca fusta. El menjar es cuinava amb carbó i els pescadors, per escalfar-se, cremaven qualsevol cosa que trobaven.

Els putxinel·lis

Els dijous a la tarda vam organitzar amb uns companys unes funcions de titelles en un pati de casa que havia estat un galliner, però on no hi havia ja gallines. Ens vam aplegar tres amics. Un d'ells es deia Ramon Aznar, dibuixava molt bé i és qui va fer el teatret, els decorats i el teló. L'altre era en Pa-

quito Gimeno, de qui ja he parlat i que tenia sis titelles que li havien portat els Reis d'aquell any. Jo aportava el pati que havia estat galliner.

Ens vam posar d'acord i vam organitzar una funció per a un dijous a la tarda, que era el dia que els nois i les noies no tenien escola. Vam penjar un cartell a la porta del pati anunciant la representació. No sabíem què fer per pagar l'entrada, ja que ningú no tenia diners i se'ns va acudir que paguessin amb una agulla d'estendre la roba. Crèiem que no vindria massa gent, però es va omplir, i per la propera funció vam haver d'ampliar la capacitat.

No tothom tenia una agulla d'estendre i hi va haver qui va anar a la platja per agafar-la de la roba que estava estesa entre els dos pals que feien d'estenedor. Com que eren molts els que van optar per aquesta via, la ro-

quinesos», perquè amb la seva desaparició se n'anava el poc que quedava de l'antiga barriada de Pequí.

El temporal de les faves

Va arribar el fatídic any 1930. Un gran temporal va anar descalçant els fonaments de les cases i es va endur mobles i objectes. Alguns vam salvar alguna cosa perquè la companyia ferroviària ens va deixar uns vagons i també hi vam rebre els primers auxilis.

El dia següent el mar es va apaivagar, però tot estava arrasat: les cases, l'escola, l'església, etc. La gent va anomenar aquella tempesta «el temporal de les faves». Nosaltres ens havíem quedat sense casa i ens vam traslladar a la Catalana, a Sant Adrià, a casa d'una amiga de la meua mare. Hi vam passar un any fins que el meu pare va comprar una barraca al «parapeto» situat prop de la Mar Bella. Més tard s'hi va fer també el Club Natació Poble Nou i també hi havia uns berenadors. Vaig trobar l'ambient tan diferent que tornava sempre que podia a jugar amb els meus amics del Camp de la Bota o del nou Pequí, on encara hi havia molts dels antics companys del Pequí desaparegut, i m'hi passava les hores.

Amb el temps vaig anar acostumant-me a viure a la Mar Bella i la natació va arrelar dins meu, i hauria pogut ser un autèntic campió. Em vaig fer molt amic d'en Vicenç, el fill del Gallego, un dels berenadors, que ajudava els seus pares. Sempre li quedaven una o dues pessetes de les propines entre dissabtes i diumenges. Dilluns anàvem a recollir carbonet a l'estació del tren de Poble Nou. A la ba-

rrera de la Mar Bella hi havia una dona que venia tramussos, cacaus i cigrons torrats. En Vicenç em donava la meitat dels seus diners i compràvem galindaines d'aquesta dona; era com una autèntica *comilona*.

Un dia de 1933 va morir la meua mare i vam marxar de nou, aquesta vegada a una caseta de Rere el Cementiri. Vaig començar a treballar d'ajudant de forner al costat del cinema Rellisquí. Mai, però, no vaig oblidar els meus anys de Pequí.

NOTES

1. Pequí es va refer dels temporals dels anys trenta, i es va transformar en un barri de barraques. La banda situada a l'altre costat de la Riera d'Horta, el Camp de la Bota, també es va omplir de barraques, que van durar fins entrats els anys setanta del segle xx.

2. El 1974, amb el trasllat dels barraquistes al nou barri de la Mina, al proper municipi de Sant Adrià de Besòs, va ser enderrocat gairebé tot el Camp de la Bota.

Text:
ANTONIO GALINDO

Dibuixos:
ANDREU MITJANS